FACTSHEET **11-09-2017**
Kenniscentrum Cybercrime

Stroomschema's computercriminaliteit

In het Wetboek van Strafrecht staan een aantal delicten waarbij geautomatiseerde werken[1] en gegevens[2] centraal staan. Die delicten zijn met de Wet Computercriminaliteit en de Wet Computercriminaliteit II in het strafrecht geïntroduceerd.

De aanpak van cybercrime wordt soms gezien als moeilijk, ingewikkeld en iets van enkel specialisten. Niets is minder waar; waar delen van ons leven digitaal zijn, zijn delen van criminaliteit dat ook. Computervredebreuk is in de basis niet anders dan huisvredebreuk: de dader is ergens geweest waar hij niet mag zijn. En een DDoS-aanval op een school zodat de website onbereikbaar wordt, is in de basis niet anders dan het versperren van de deuren van die school zodat de leerlingen niet naar binnen kunnen.

Het kan soms lastig zijn om – naar aanleiding van een aangifte of dossier – te bepalen welke strafbaarstelling aan de orde is. De stroomschema's in deze factsheet zijn bedoeld om te helpen bij die beoordeling.

Twee andere nuttig hulpbronnen bij de beoordeling van computercriminaliteit zijn door de politie ontwikkeld.

Op de kennisomgeving van de politie (Kompol) staat de 'Cybertoolkit'. Die toolkit is gebaseerd op het boek 'Alledaags politiewerk in een gedigitaliseerde wereld - Handreiking voor delicten met een digitale component" uit 2015. De Cybertoolkit op Kompol wordt actueel gehouden.
http://kompol.politieacademie.politie.nl/topic.aspx?id=Topics/1._cybertoolkit__home.toolbox.dita

Verder staat op https://webapps.politieacademie.nl/naslagwerk/cybercrime een webapp met informatie over het herkennen en opsporen van cybercrime.

11 september 2017
Jesse van der Putte

[1] In artikel 80sexies Sr staat de definitie van een geautomatiseerd werk. Daaronder vallen bijvoorbeeld computers, smartphones, servers en tablets. Maar ook een internetbankieren omgeving, een mail-account en een OV-chipkaart.
[2] In artikel 80quinquies Sr staat de definitie van gegevens. Die definitie is heel breed. De inhoud van een geautomatiseerd (de bestanden op een computer of mails op een telefoon) valt er in het algemeen onder.

Cybercrime

geautomatiseerd werk

Is het handelen van de verdachte gericht tegen een geautomatiseerd werk?

NEE → **Z.O.Z.**

JA ↓

Is er wederrechtelijk binnen gedrongen in het geautomatiseerd werk?

JA → Zijn er vervolgens gegevens overgenomen, afgetapt of opgenomen?

JA → **138ab lid 2 Sr**

NEE ↓

Is de verwerkingscapaciteit van het geautomatiseerd werk gebruikt
of
is er via het binnengedrongen geautomatiseerd werk een ander geautomatiseerd werk binnengedrongen?

JA → **138ab lid 3 Sr**

NEE ↓

138ab lid 1 Sr

NEE ↓

Is de toegang tot het geautomatiseerde werk belemmerd?

JA → Heeft het feit ernstige schade veroorzaakt
of
is het gepleegd tegen vitale infrastuctuur?

JA → **138b lid 3 Sr**

NEE ↓

Is het belemmeren gebeurd door een aanzienlijk aantal besmette computers?

JA → **138b lid 2 Sr**

NEE ↓

138b lid 1 Sr

NEE ↓

Is het geautomatiseerde werk
* vernield
* beschadigd
* onbruikbaar gemaakt

of is/zijn
* stoornis in de gang / werking veroorzaakt
* genomen veiligheidsmaatregelen verijdeld

JA → Was daardoor levensgevaar voor anderen te duchten?

JA → Is er iemand overleden?

JA → **161sexies sub 3 Sr**

NEE ↓

161sexies sub 2

NEE ↓

Was daardoor gemeen gevaar voor goederen of verlening van diensten te duchten?

JA → **161sexies sub 1 Sr**

NEE ↓

Heeft het feit ernstige schade veroorzaakt
of
is het gepleegd tegen vitale infrastuctuur?

JA → **350c lid 2 Sr jo 138b lid 3 Sr**

NEE ↓

Is het belemmeren gebeurd door een aanzienlijk aantal besmette computers?

JA → **350c lid 2 Sr jo 138b lid 2 Sr**

NEE ↓

350c lid 1 Sr

NEE ↓

Geen computercriminaliteit

Cybercrime gegevens

Is het handelen van de verdachte gericht op gegevens (op een geautomatiseerd werk)?

NEE → **Z.O.Z.**

JA ↓

Zijn er gegevens overgenomen, afgetapt of opgenomen?

JA → Is dat gebeurd nadat het geautomatiseerd werk - waarop de gegevens staan - wederrechtelijk is binnengedrongen?

JA → **138ab lid 2 Sr**

NEE → **139c lid 1 Sr**

NEE ↓

Zijn er gegevens
* veranderd
* gewist
* onbruikbaar gemaakt
* ontoegankelijk gemaakt
* toegevoegd

JA → Diende die gegevens tot het bewijs van enig feit? én zijn die gegevens veranderd?

JA → **225 Sr**

NEE ↓

Heeft het feit ernstige schade veroorzaakt of is het gepleegd tegen vitale infrastuctuur?

JA → **350a lid 2 Sr jo 138b lid 3 Sr**

NEE ↓

Is het gebeurd door een aanzienlijk aantal besmette computers?

JA → **350a lid 2 Sr jo 138b lid 2 Sr**

NEE ↓

Betreft het veranderen of toevoegen, het geplaatst hebben van een technisch hulpmiddel waarmee kan worden afgeluisterd, afgetapt of opgenomen?

JA → **139d lid 1 Sr**

NEE ↓

350a lid 1 Sr

NEE ↓

Zijn er gegevens door gebruik van
* een valse naam
* een valse hoedanigheid
* listige kunstgrepen
* een samenweefsel van verdichtsels

verkregen?

JA → **326 Sr**

NEE ↓

Geen computercriminaliteit

Cybercrime

malware

Er zijn verdachte bestanden aangetroffen <u>op een gegevensdrager van de verdachte</u>

Lijken de bestanden kwaadaardige software?

NEE → **Z.O.Z.**

JA ↓

Is het een technisch hulpmiddel dat hoofdzakelijk geschikt is gemaakt of ontworpen tot het plegen van art 138ab lid 1, 138b of 139c Sr?

NEE →

Zijn de gegevens bestemd om schade aan te richten in geautomatiseerder werken?

NEE →

Is het een technisch hulpmiddel dat hoofdzakelijk geschikt is gemaakt of ontworpen tot het plegen van art 350a lid 1 of 350c Sr?

NEE → **Geen computer-criminaliteit**

JA ↓

Heeft verdachte het technisch hulpmiddel
* vervaardigd
* verkocht
* verworven
* ingevoerd
* verspreid
* anderszins ter beschikking gesteld
* voorhanden

JA ↓

350d sub a Sr

JA ↓

Zijn de gegevens bestemd om schade aan te richten in geautomatiseerder werken?

JA ↓

Heeft verdachte de gegevens
* ter beschikking gesteld
* verspreid

NEE →

JA ↓

Had verdachte het oogmerk om de schade als gevolg van de gegevens te beperken?

NEE → **350a lid 3 Sr**

JA ↓

350a lid 4 - feit niet strafbaar

JA ↓

Heeft verdachte het technisch hulpmiddel
* vervaardigd
* verkocht
* verworven
* ingevoerd
* verspreid
* anderszins ter beschikking gesteld
* voorhanden

NEE → **Geen computercriminaliteit**

JA ↓

Had verdachte het oogmerk op het plegen van art 138ab lid 2 of 3 sr?

NEE →

Had verdachte het oogmerk dat daarmee een misdrijf als bedoels in art 138ab lid 1, 138b of 139c Sr werd gepleegd?

NEE → **Geen computercriminaliteit**

JA ↓

139d lid 2 Sr

JA ↓

139d lid 3 Sr

Cybercrime

gekopieerde gegevens

Er zijn verdachte bestanden aangetroffen <u>op een gegevensdrager van de verdachte</u>

Lijken de bestanden kwaadaardige software? — JA → **Z.O.Z.**

NEE ↓

Zijn de bestanden
* een wachtwoord
* een toegangscode
* of daarmee vergelijkbaar?

NEE → Zijn de gegevens verkregen door wederrechtelijk afluisteren, aftappen of opnemen? — NEE → **Geen computercriminaliteit**

JA ↓

Kan met die gegevens toegang worden verkregen tot een geautomatiseerd werk?

NEE → (terug naar: Zijn de gegevens verkregen door wederrechtelijk afluisteren, aftappen of opnemen?)

JA ↓

Zijn de gegevens verkregen door wederrechtelijk afluisteren, aftappen of opnemen? — JA ↓

Heeft verdachte de gegevens bekend gemaakt? — NEE → Staan de gegevens op een voorwerp? — NEE → **Geen computercriminaliteit**

JA ↓ **139e sub 2 Sr**

Staan de gegevens op een voorwerp? — JA ↓

Heeft verdachte het voorwerp aan een ander ter beschikking gesteld? — JA → **139e sub 3 Sr**

NEE ↓

Kon verdachte over het voorwerp beschikken? — JA → **139e sub 1 Sr**

NEE ↓ **Geen computercriminaliteit**

Heeft verdachte de gegevens
* vervaardigd
* verkocht
* verworven
* ingevoerd
* verspreid
* anderszins ter beschikking gesteld
* voorhanden

NEE → **Geen computercriminaliteit**

JA ↓

Heeft verdachte het oogmerk om met die gegevens art 138ab, 138b of 139c Sr te overtreden? — NEE → Heeft verdachte het oogmerk om met die gegevens art 350a lid 1 of 350c Sr te overtreden? — NEE → **Geen computercriminaliteit**

JA ↓ **139d lid 2 Sr**

JA ↓ **350d sub a Sr**